

Volit od 16 aneb učení politiky dělá politiku i občanskou společnost

Proč volit od 16?

- mladí lidé mají své názory a jelikož se jich politická rozhodnutí dotýkají, měli by mít právo o politické reprezentaci rozhodovat
- občany se mladí lidé stávají v 15 letech, kdy získají občanský průkaz a přebírají část občanských povinností, právo volit jim je ale upřeno
- možnost volit motivuje mladé, aby se o politiku více zajímali
- zapojením mladších lidí do voleb povede k většímu zájmu politických stran o problematiku mladých lidí jako takových, dokud politické strany nemohou ovlivnit hlasy mladých, jsou jen okrajovou společenskou skupinou, které se věnují
- snížení volební hranice může pomoci nakopnout i školy, aby se otázkám politiky a veřejné správy více věnovaly ve výuce, což může pomoci politicky kultivovat celý stát

Proč nesnižovat volební hranici pod 18 let?

- i přes vlastní rozum mladých lidí není jisté, zda-li většina mladých je schopna učinit zodpovědné volné rozhodnutí
- mladí lidé jsou velmi často ovlivněni politickou preferencí svých rodičů
- různé zájmy a sympatie k různým politicky aktivním organizacím mohou podpořit i extremistické politické strany a protisystémové, nedemokratické strany, zodpovědnost mladých se nedá odhadnout a spíše klesá s rozvojem moderního zábavního světa

Politické povědomí mladých lidí je často velmi podceňováno. Přesto v mnohých případech chybí mládeži základní informace o fungování demokracie. Téměř nulovou aktivitu v této problematice ze strany státu nahrazují zájmové a neziskové organizace. V období relativního klidu je mládež pasivnější a přesvědčit je, že politika je důležitou součástí jejich života, je obtížné. Existují však mnohé případy politické aktivity ze strany samotných mladých. Jsou známy odlišné názory na výuku politiky na školách. Pro mnohé je škola důležitým místem pro diskutování o politických tématech a učení o politických procesech, institucích a politických stranách. Pro jiné politika na půdě škol nepatří.

Česká mladá generace je charakteristická svým demokratickým smýšlením a dokáže se včas zmobilizovat, což má svoje kořeny v historii našeho národa. Přesto se nezanedbatelnému zájmu mezi mladými lidmi těší i extremistická hnutí. Případnému posílení politického povědomí mládeže je třeba nejdříve propracovat a systematizovat politické vzdělávání, utřídit základní povědomí o demokratickém politickém zřízení. Politické vzdělání neznamena pouze povědomí o politických stranách a jejich volebních programech, ale skládá se i z každodenního provozu, institucionálních pravidel a zákonů, a pro zdravé fungování demokracie jsou i tyto znalosti důležité.

Otázkou zůstává, zdali je politická kultura v naší zemi na takové úrovni, aby mladý člověk byl schopen učinit odpovědné politické rozhodnutí a zdali by takovéto vzdělávání mělo být organizováno státem, nebo zůstat spíše aktivitou třetího, tedy občanského, sektoru. První náznaky politické výuky na školách představoval projekt Člověka v tísní Studentské volby 2010, jež se uskutečnily 26.-28. února 2010 na 135 českých školách. Ve Studentských volbách 2010 masivně zvítězila pravice a značnému nárůstu mladých voličů se těšily i samotné volby do Poslanecké sněmovny. Podle vedoucí výzkumného oddělení, SC&C, Jany

Hamanové je prvovoličů mezi 18 a 21 lety 5% celkové populace, což není zanedbatelné číslo. „*Chceme studentům přiblížit základní demokratické principy a volební systém České republiky a iniciovat mezi nimi debatu o politických tématech. Věříme, že pořádání voleb na školách zvýší účast prvovoličů a mladých voličů v následných skutečných volbách,*“ popisuje cíle projektu Karel Strachota, ředitel vzdělávacího programu Jeden svět na školách.

Příkladem participace mládeže ve světě v oblasti politiky může být sousední Rakousko. V Rakousku je od roku 2008 možné, aby mladí volili již od 16 let. Před snížením volební hranice z 18 na 16 vedlo Rakousko širokou diskusi nad demokratickou reformou procesu týkajícího se politické participace mladých lidí. Mezi hlavní úkoly, které přitáhnou mladé voliče k urnám, si stanovili najít způsob, jak zapojit mládež do politiky a účasti na volbách; najít témata a motivy mladých lidí proč jít k volbám a zapojit se do demokracie; pracovat na seznamu opatření pro politiky, kteří pracují s mladými lidmi. Více než tři čtvrtiny rakouských prvovoličů sleduje politiku více než jednou týdně, a více než dvě třetiny voličů mezi 16 a 18 uvedlo, že se zajímají o volební kampaně. V Rakousku je možnost volby považována spíše za právo, než povinnost, což se prokázalo v roce 2008, kdy se národních voleb zúčastnilo 73 % voličů ve věku 16 až 18 let. Školy jsou u našich sousedů viděny jako neutrální instituce pro vnuknutí povědomí o politických tématech a politických stranách. Zvláště pro studenty jsou školy základnou komplexního pole politické participace. V České republice iniciativa funguje zcela opačně. Snaha o zapojení se vychází ze strany samotné mládeže a výsledkem této aktivity jsou různé politické, či apolitické organizace. Mezi nejznámější příklady politického zapojení mladých lidí se zařazují Mladí křesťanští demokraté, Mladí sociální demokraté, Mladí konzervativci, Mladí evropští federalisté, ale i řada dalších apolitických organizací a projektu jako např. Národní parlament dětí a mládeže, Pražský studentský summit apod., které se snaží spíše zprostředkovávat možnost vyzkoušet si nanečisto reálné principy demokracie.

„*Mládež jistě nemá politiku za bezvýznamnou součást jejich života, která je "obtěžuje". Naopak v době, kdy se dobře zorganizují a mají cíl, dokáží utvořit silné politické hnutí. Na druhou stranu, Zde naopak vidíme prostor pro zvýšení a zlepšení povědomí mládeže o politice. Proto považujeme za důležité s mladými lidmi o politice pravidelně mluvit, zvat je na semináře a nabízet jim možnosti, jak se v politice angažovat (to je ostatně i problém politických stran, že mladé do svého čela příliš nepouštějí).*“ Uvádí tajemnice hlavní kanceláře Mladých konzervativců, Mgr. Gabriela Wagnerová. Mezi hlavní apolitické impulzy zabývající se zapojením mládeže do věcí veřejných je celonárodní program Participace. Cílem Programu Participace je trvale udržitelný rozvoj společnosti, rozvoj informovanosti, rozvoj rovných příležitostí a participace dětí a mládeže. Pod program Participace patří i Národní parlament dětí a mládeže, jež je vrcholnou strukturou veškerých struktur parlamentů, zastupitelstev a jinak pojmenovaných organizací dětí a mládeže pracujících na participaci v ČR. Ať už se rozhodneme pro jakýkoliv způsob politické výchovy, zapojit mladou generaci do veřejného dění znamená udělat krok k lepší budoucnosti.

Zdroj : Studio 24, 26.2.2010

www.clovekvtsni.cz

SORA Institut für Strategieanalysen Dr. Ulrike Kozeluh

www.participace.cz